

обов'язкового аудиту бюджетних ресурсів ЄС з боку Європейського суду аудиторів); 287 (щодо повноважень Європейського суду аудиторів та напрямів його діяльності).

Щодо іншого бюджетного законодавства ЄС слід акцентувати на Регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС, ЄВРАТОМ) 2018/1046 від 18 липня 2018 року про фінансові правила, що застосовуються до загального бюджету Союзу; відповідно до його положенням бюджет ЄС формується та виконується згідно принципів: єдності, достовірності бюджету, щорічності, збалансованості, розрахункової одиниці, універсальності, деталізації, розсудливого управління фінансами та продуктивності, прозорості [3]. Суворі практика останніх років функціонування Європи свідчить на користь того, що дані принципи в умовах сучасних перетворень та трендів розвитку людства потребують подальшої розбудови з урахуванням безпекової, стратегічної та інформаційної детермінанти [3].

Загальний аналіз представлених позицій свідчить, що вказані положення бюджетного процесу ЄС загалом та принципи останнього певним чином перетинаються з порядком реалізації бюджетного процесу в Україні та принципами її бюджетної системи [1–3]. Вочевидь, подальше наближення вітчизняних бюджетних норм до бюджетних інституцій ЄС сприятиме більшій успішній інтеграції нашої країни до європейської спільноти в якості повноцінного члена ЄС.

Список використаних джерел:

1. Свірко С., Бутузов В., Довгалюк В., Павлюк О. Правове регулювання бюджетного процесу в ЄС. *Society and Security*. 2024. № 1(2). С. 91–98. URL : <https://sas.ztu.edu.ua/article/view/302124/294181>

2. Свірко С. В., Довгалюк В. В., Тростенюк Т. М. Методологічна модель бюджетного процесу Європейського Союзу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. Вип. 1 (107). С. 70–84.

3. Свірко С. В., Власюк Т. О., Довгалюк В. В., Тростенюк Т. М., Кучменко В. О. Розбудова міжнародних бюджетних принципів в умовах сучасних світових суспільних трендів: безпекова, стратегічна та інформаційна детермінанти. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2024. № 2 (55). С. 299–316.

Ткачова Надія Петрівна,

кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри маркетингу

Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут»,

Масалаб Олександр Васильович,

аспірант Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут»

ДОСЛІДЖЕННЯ НАСЛІДКІВ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

У доповіді досліджуються політичні, економічні, соціальні та безпекові наслідки процесу Євроатлантичної інтеграції України [1, 5]. Аналізуються ключові етапи співпраці України з Європейським Союзом (далі – ЄС) та Організацією Північноатлантичного договору (далі – НАТО), а також їхній вплив на внутрішню політику та міжнародне становище країни.

Важливість Євроатлантичної інтеграції є стратегічним напрямом зовнішньої політики нашої країни, яка в значній мірі спрямованим на зміцнення демократичних інститутів, верховенства права, захисту прав людини та забезпечення національної безпеки. Актуальність теми цього дослідження обумовлена поточною геополітичною ситуацією у Східній Європі, військовою агресією російської федерації проти України, прагненням України посилити обороноздатність через партнерство з НАТО, інтеграцією у європейський ринок як шляхом до економічної стабільності [2, 7, 11].

Можливі моделі євроатлантичної інтеграції, на наш погляд, можуть зводитися до наступних варіантів: модель повноправного членства в НАТО, забезпечує найвищий рівень інтеграції, який передбачає повну участь у військово-політичному альянсі, спільну оборону та рішення відповідно до Статті 5 Північноатлантичного договору (наприклад, Польща, країни Балтії, які отримали доступ до колективної безпеки); модель партнерства з НАТО в форматі інтенсивного співробітництва без повноправного членства (наприклад, програма розширених можливостей (далі – EOP), у якій бере участь Україна, надає доступ до стратегічної інформації та військових навчань); модель секторальної співпраці в формі інтеграції у ключові сфери, такі як кібербезпека, спільні навчання, боротьба з тероризмом.

Результати проведеного дослідження виявили переваги Євроатлантичної інтеграції, які ми пропонуємо розглядати по таким чотирьом напрямкам, як [3, 6, 10]:

1. Політичні переваги. Зміцнення демократії, прозорість державного управління, боротьба з корупцією. Членство в НАТО демонструє прихильність до демократичних цінностей, що підвищує авторитет України на міжнародній арені.

2. Економічні переваги. Вільний доступ до ринків ЄС, залучення інвестицій, технологічний обмін, підвищення стандартів якості продукції. НАТО надає допомогу у вигляді грантів, навчань та військового обладнання. Наприклад, програми Trust Fund для розмінування та реабілітації військових в Україні.

3. Безпекові переваги. Гарантії колективної безпеки у разі приєднання до НАТО, посилення обороноздатності, участь у колективній обороні НАТО надає військові та політичні гарантії захисту у випадку агресії (наприклад, досвід країн Балтії, які під захистом НАТО уникають прямої агресії з боку росії). Участь у колективній обороні НАТО надає військові та політичні гарантії захисту у випадку агресії. Євроатлантична інтеграція сприяє також модернізації збройних сил, так як перехід на стандарти НАТО сприяє підвищенню боєздатності, ефективності та професійності української армії. НАТО допомагає мобілізувати міжнародну підтримку, спрямовану на стабілізацію ситуації в Україні.

4. Соціальні переваги. Підвищення стандартів життя, сприяння розвитку освіти та науки, вільний рух громадян. Спільні навчання та програми співпраці підвищують рівень міжвідомчої координації.

Результати проведеного дослідження виявили переваги Євроатлантичної інтеграції, які ми пропонуємо розглядати також по тим же чотирьом напрямкам [4, 8, 12].

1. Політичні ризики. Євроатлантична інтеграція може призвести до втручання зовнішніх сил, посилюється ризик ескалації конфлікту з росією, яка розглядає вступ України до НАТО як пряму загрозу. Членство може бути відкладене або зовсім відмінене через внутрішні проблеми України (корупція, відсутність стабільності) або позицію окремих країн-членів НАТО.

2. Економічні ризики. Можливі труднощі адаптації економіки до вимог ЄС, ризик втрати деяких ринків. Довготривалість процесу інтеграції. Досягнення повноправного членства потребує тривалих реформ і виконання політичних та

військових критеріїв. Україна стикається з необхідністю інвестувати значні ресурси в адаптацію військових стандартів до норм НАТО.

3. Безпекові ризиками. Відсутність гарантій безпеки, передбачених членством. Мінімальне співробітництво, участь у вибіркових програмах без глибокої інтеграції. Обмежений доступ до ресурсів НАТО. Євроатлантична інтеграція вимагає значних зусиль і може загострити геополітичні конфлікти.

4. Соціальні ризики. Витік кадрів, складність адаптації законодавства до стандартів ЄС. Має місце і соціальний спротив, так як частина населення скептично ставиться до вступу в НАТО, що може спричинити внутрішню напруженість.

Євроатлантична інтеграція України є важливим кроком для зміцнення демократичних принципів, покращення економічної стабільності та посилення національної безпеки. Проте цей процес потребує збалансованих реформ, дотримання міжнародних норм та подолання внутрішніх викликів. Подальше зближення з ЄС і НАТО сприятиме довгостроковій стабільності та процвітанню України.

Список використаних джерел:

1. Побережна Н. М., Перерва П. Г. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2. С. 191–198.
2. Старостіна А. О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика : підруч. К. : Знання, 2009. 1070 с.
3. Pererva P., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship. *MIND Journal*. №5. 2018. 10 p.
4. Перерва П. Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності : навч. посібник / за ред. Перерви П. Г., Гавриць О. М., Погорелова М. І. Харків : НТУ «ХПІ», 2004. 640 с.
5. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В. Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства. Х. : Віровець А. П. : Апостроф, 2012 . 703 с.
6. Перерва П. Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства. Маркетинг : підручник / за ред. О. А. Старостіної. К. : Знання, 2009. С. 461–518.
7. Перерва П. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. П. Г. Перерви, С. А. Меховича, М. І. Погорелова. Харків : НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.
8. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 2012. 668 p.
9. Перерва П. Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві : навч. посібник для інж.-техн. вузів. Харків : «Основа», 1993.
10. Kocziszky G., Pererva P. G., Veres Somosi M. Compliance program. Kharkov-Miskolc : NTU «KhPI». 2019. 689 p.
11. Перерва П. Г., Борзенко В. І., Кобелева Т. О. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
12. Перерва П. Г., Кобелева Т. О. Визначення ризику оцінки стану кон'юнктури вітчизняного ринку асинхронних двигунів. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 1. С. 79–88.